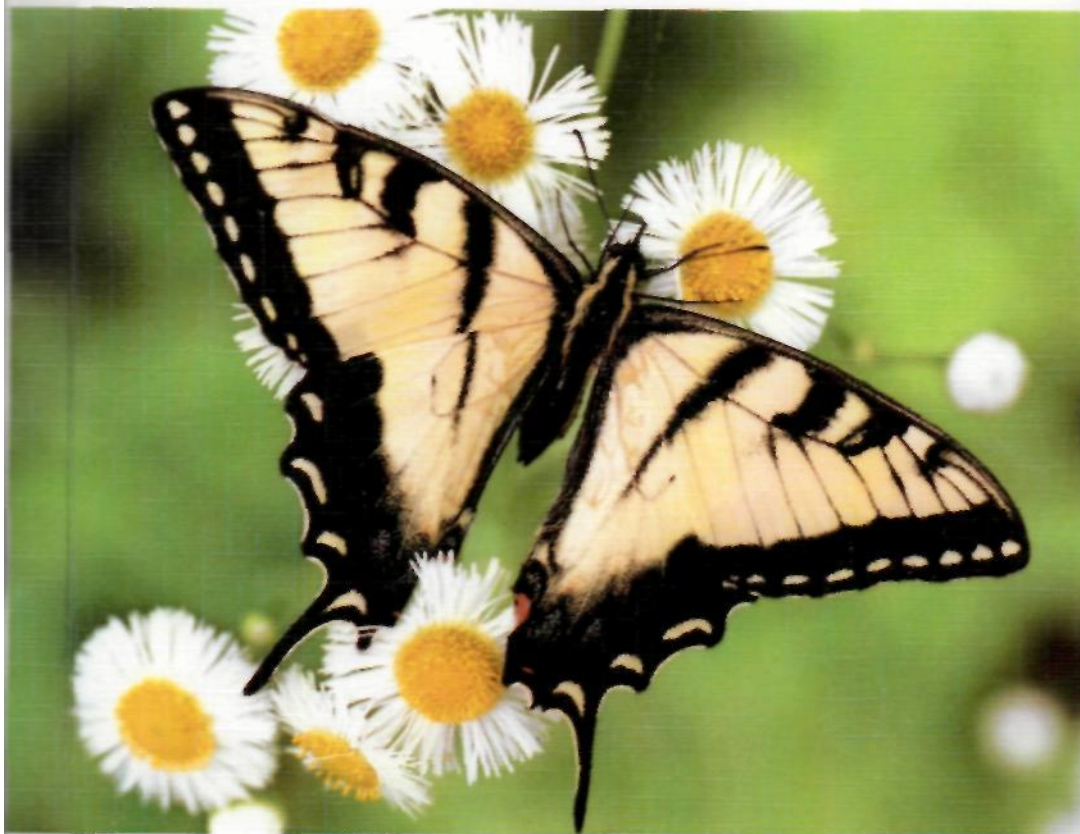

О.В. Павлюченко, О.І. Уваєва

**ЗООЛОГІЯ БЕЗХРЕБЕТНИХ
НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВА ПРАКТИКА**

УДК 592(07)
ББК 28.69.1я73
П 12

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського
державного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2014 р.)*

Рецензенти:

Стадніченко А. П. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри зоології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Акімов І. А. – директор Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор.

Іванців В. В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Кілочицький П. Я. – доктор біологічних наук, професор кафедри зоології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Царик В. Й. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри зоології Львівського національного університету імені Івана Франка.

Павлюченко О. В. Уваєва О. І.

П 12

Зоологія безхребетних. Навчально-польова практика: Навчальний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 356 с.

У навчальному посібнику подано матеріали для підготовки і проведення навчально-польової практики з зоології, описано найважливіші види безхребетних тварин. Наведено систематичні списки безхребетних різних біоценозів, подано таблиці для визначення низки видів.

Для студентів природничих факультетів вищих навчальних закладів, викладачів, учителів біології.

УДК 592(07)
ББК 28.69.1я73

© Павлюченко О. В., 2014
© Уваєва О. І., 2014

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Мета і завдання практики.....	5
Розділ I. Вивчення наземних тварин.....	9
1.1. Тварини ґрунту.....	9
1.2. Тварини луків.....	55
1.3. Тварини лісу.....	82
Розділ II. Вивчення безхребетних агроценозів.....	137
2.1. Тварини плодового саду і ягідників.....	138
2.2. Тварини городу.....	202
2.3. Тварини зернового поля.....	242
Розділ III. Вивчення тварин прісних водойм.....	278
Література.....	347
Додатки.....	349

ВСТУП

Вивчення зоології безхребетних посідає важливе місце у фаховій підготовці вчителів біології, оскільки ця дисципліна озброює студентів знаннями про будову, екологію, поширення, походження, різноманітність та практичне значення в природі та для людини безхребетних тварин. Під час вивчення курсу студенти здобувають знання, вміння і навички, котрі є основою для оволодіння іншими біологічними дисциплінами. Завершальним етапом вивчення курсу зоології безхребетних у вищому навчальному закладі є навчально-польова практика. Основними завданнями практики є закріплення і поглиблення знань про будову, біологію та поведінку безхребетних у природних і лабораторних умовах; вивчення якісного і кількісного складу безхребетних рідного краю; оволодіння технікою збору безхребетних, методами фіксації, колекціонування, складання систематичних і біологічних колекцій; закріплення практичних навичок визначення безхребетних в природних умовах, в лабораторії з допомогою визначників.

Навчальний посібник містить матеріали для підготовки і проведення навчально-польової практики з зоології безхребетних і відповідає програмі для вищих навчальних закладів.

Посібник включає описи тварин ґрунту, лісу, луків, прісних водойм, агроценозів (плодового саду, ягідників, городу та поля). Усі розділи мають єдину структуру: мета екскурсії, обладнання, особливості вивчення біоценозу, описи найбільш поширених видів, систематичний список тварин. До окремих розділів наведено спрощені таблиці для визначення тварин, які можуть бути використані в польових умовах.

Даний посібник сприятиме закріпленню і поглибленню теоретичних знань, отриманих під час лекцій та лабораторних робіт, допоможе більш доцільно організувати самостійну роботу студентів, а також готуватиме майбутніх вчителів біології до проведення екскурсій з учнями в природу та організації з ними дослідницької роботи з зоології.